Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta

Viite: VNS 9/2025 vp

VR-Yhtymän kommentit Valtioneuvoston selontekoon keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta

VR-Yhtymä Oyj (jäljempänä ”VR”) kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon mukaisessa asiassa ja toteaa kannanottona seuraavaa:

Rautatieliikenne on vähähiilinen liikennemuoto – osuus kotimaan liikenteen päästöistä vain prosentti

Suomi on asettanut taakanjakosektorille EU-lainsäädännön mukaisen tavoitteen päästöjen puolittamisesta vuoteen 2030 mennessä verrattuna vuoden 2005 päästötasoon.

Suomessa liikenteen osuus taakanjakosektorin päästöistä vuonna 2023 oli noin 35 % ja kokonaispäästöistä noin 23 %. Kotimaan liikenteen päästöistä valtaosa, 96 %, syntyy tieliikenteessä. Rautatieliikenteen osuus kaikista liikenteen päästöistä Suomessa on vain 1 %. Pyrkimykset kasvattaa kestävän raide- ja joukkoliikenteen kulkumuoto-osuutta vähentävätkin koko yhteiskunnan päästöjä.

Vuonna 2024 rautatiematkustajaliikenteen kulkumuoto-osuus oli Suomessa 7,7 %. Potentiaalia kasvulle löytyy, sillä Ruotsissa kulkumuoto-osuus lähenteli vuonna 2024 kymmentä prosenttia, ollen 9,7 %. Rautatietavaraliikenteen kulkumuoto-osuus Suomessa oli 23,3 % vuonna 2024, mikä ylittää EU:n keskiarvon.

VR:n tavoitteena nettonollapäästöt vuoteen 2040 mennessä

VR on sitoutunut tieteeseen perustuviin Science Based Targets-aloitteen mukaisiin ilmastotavoitteisiin. VR:n tavoitteena on saavuttaa nettonollapäästöt vuoteen 2040 mennessä ja puolittaa päästöt vuoteen 2032 mennessä verrattuna vuoden 2022 tasoon. Tavoitteiden avulla VR sitoutuu vähentämään kasvihuonekaasupäästöjään ja edistämään ilmastotavoitteiden saavuttamista.

Raideliikenteen kasvu on avainasemassa Suomen hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisessa

Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa määritellään keinot kansallisessa ilmastolaissa ja EU-lainsäädännössä vuosille 2030, 2040 ja 2050 asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi taakanjakosektorin osalta. Suunnitelmaan ei ole sisällytetty raideliikennettä koskevia toimenpiteitä.

VR-Yhtymä Oyj
Postiosoite
PL 488, 00096 VR
Käyntiosoite
Radiokatu 3, 00240 Helsinki
P. 029 4343
etunimi.sukunimi@vr.fi
www.vr.fi
Y-tunnus 1003521-5

VR haluaa tässä yhteydessä todeta, että ilmastonmuutos on yksi aikamme keskeisimmistä megatrendeistä, jonka hillitseminen edellyttää raideliikenteen kasvua. Suomen kestävä kasvu ja vihreä siirtymä edellyttävät matkojen ja tavaratonnien siirtämistä raiteille, ja siksi raideliikenteen kasvu on avainasemassa Suomen hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisessa vuoteen 2035 mennessä.

Korjausvelan vähentäminen, kohdennetut investoinnit ja sähköistyksen jatkaminen palvelevat kilpailukykyä ja työssäkäyntiä

Raideliikenteen kasvua, toimintavarmuutta, huoltovarmuutta ja houkuttelevuutta parannetaan parhaiten vähentämällä nykyisen rataverkon perusväylänpidon mittavaa korjausvelkaa. Perusväylänpidon tärkeimpänä tavoitteena on pääväylien nykyisen palvelutason säilyttäminen.

Lisäksi tulisi toteuttaa julkisen talouden liikkumatilan puitteissa tarkasti kohdennettuja ratainfrainvestointeja, jotka palvelevat elinkeinoelämän kilpailukykyä ja työssäkäyntiä, edistävät vihreää siirtymää ja turvaisivat poikkeusoloissa myös Suomen huoltovarmuutta.

Tärkein kehittämiskohde Suomen rataverkolla on päärata Helsingistä Ouluun, sillä pääradalla liikkuvat suurimmat matkustaja- ja tavaraliikennevirrat. Pääradan Helsinki–Tampere-osuuden perusparannushankkeen rahoitus tulee varmistaa jatkossa riittävällä vuotuisella rahoitustasolla.

Pääradan liikennemäärää voitaisiin kasvattaa ja nykyinen liikenteellinen pullonkaula Pasilan ja Keravan välillä poistaa rakentamalla uusi kaksiraiteinen yhteys Pasila–Lentoasema–Kerava-osuudelle. Lentoradan rakentaminen lisäisi ratakapasiteettia, mutta parantaisi myös maakuntien saavutettavuutta, sillä se loisi maakunnista vaihdottoman ja nykyistä jopa 24 minuuttia nopeamman junayhteyden Helsinki-Vantaan lentoasemalle.

Kuljetusketjujen toimivuus ja kapasiteetti ovat kriittisiä Suomen elinkeinoelämän kilpailukyvylle. Savonradan ja Karjalanradan osalta tulisi nostaa kapasiteettia, lyhentää matka-aikoja, kehittää raakapuuterminaaleja Sänkimäessä ja Kontiomäessä sekä perustaa raakapuuterminaali Iisalmeen. Kohdennetut sähköistykset vielä sähköistämättömille rataosuuksille ovat keskeinen edellytys päästöjen vähentämiselle ja sähkövetoisen liikenteen lisäämiselle sekä tavara- että matkustajaliikenteessä.

VR-Yhtymä Oyj

Tanja Lähdetluoma

Eurooppa-asioiden johtaja

VR-Yhtymä Oyj

Postiosoite
PL 488, 00096 VR

Käyntiosoite
Radiokatu 3, 00240 Helsinki

P. 029 4343

etunimi.sukunimi@vr.fi
www.vr.fi

Y-tunnus 1003521-5